

ELŐFIZETESI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
 Igazs. sz. ár 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
 szombaton és egyes rendki-
 vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
 Városi közlévelár (váronhá-
 z) földszint 7. sz. ide küldendők
 a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
 Városi könyvnyomda-vál-
 lalat irodája, ide küldendők
 az előfizetési díjak és hírdé-
 tések.

KÖZGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. — Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VALLALAT.

Rendkívüli közgyűlés.

— 1907 május 16-án. —

Debreczen, sz. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hó május 16-án, délután 3 óraker közgyűlést tartott Weszprémy Zoltán főispán elnöklétével. A bizottsági tagok csekély számba jelentek meg úgy, hogy csakis azokat láttuk ott, akik mindenkor résztvesznek a város ügyeinek intézésében.

Jelen voltak: Weszprémy Zoltán főispán elnöklété alatt Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Bészler Károly árvászeki elnök, tb. főjegyző, Magoss György dr. tiszti főügyész, Aczél Géza főmérnök, Balkányi Miklós dr., Bácsi András, id. Bányai István, Bihari István, Csóka Sámuel tanácsnok, Harangi Árpád, ifj. Kertész István, Kertész Mihály, Komáromy Antal házipénztárnok, Koncz Ákos közlévelártos, tb. tanácsnok, Koppányi Dávid, Kovács Lajos, Körner Adolf tanácsnok, Kulcsár Gábor, Márton Imre, Medgyaszay Miklós árvászeki elnök, Mike Ferenc, Motesiczky Hugó, Sz. Nagy Nagy Lajos számvévvő, Nagy Zeigmond dr., Oláh Károly tanácsnok, Otrókóczy Végth János, Papp József számvévvő, Pálfi Ferenc, Polgári Márton, Pongó Lajos, Révi Nándor dr., Rochlitz Arthur, Sarkadi Ferenc, Sinka Sándor, Stegmüller Árpád, Dóczy Emil alügyész, Horváth János, Jánosi Zoltán, Juhász Ignác, Kondor Kálmán számvévvő, Kőrösi Kálmán dr., Medgyaszay Dezső dr. árvászeki elnök, Murakózy László, Nagy Sándor, Rickl Antal, Szabó István adópénztáros, Szűcs István, Thieszen Arthur, Tóth Emil dr. aljegyző, Tóth Kálmán dr., Török Péter, Tüdös János dr., Tüdös Kálmán dr. tiszti főorvos, Vargha Elemér dr. aljegyző, polgármesteri titkár, Varga Károly aljegyző, tb. tanácsnok, Varjas Sándor, Váci János, Váray János és Zöld János.

Weszprémy Zoltán főispán az elnöki széket elfoglalván, üdvözlö a bizottsági tagokat és előrebocsátja, hogy a város általános szabályozásának és az építési szabályrendeletnek tervezetei a f. évi április 26-án tartott bizottsági rendki-
 vüli közgyűlés napirendjéről levétetvén, — azoknak tárgyalására egy — május hónapban tartandó rendkívüli közgyűlés tett határidőül megállapítva. Ezen határozatnak kívánt eleget tenni, a mai rendkívüli közgyűlés összehívása által. Ez alkalomból a város érdekében eszközlendő birtokszerezés és elidegenítés felett megejtendő névszerint való szavazások és sürgősségénél fogva Hajdu vármegye részéről a Hajduböszörményben június 2-án végbenemő Bocskai-szobor leleplezési ünnepélyére érkezett meghívás is felvé-
 tettek a tárgysorozatba. Kéri ez után a tárgyalások iránt a bizottsági tagok érdeklődését és ezzel a közgyűlést megnyitja.

Oláh Károly tanácsnok bemutatja a m. kir. hódélmí miniszter f. évi március hónap 30-án 42,122. számú leiratát,

hogy Debreczen sz. kir. város Ludovika alapítványi helyei közül egy hely, az Andaházy Szilágyi Mihály helyei közül pedig két hely a soproni m. kir. honvéd főreáliskolában megejtésed és ezen helyekre törvényhatóságunk az alapító levél értelmében javaslatot tegyen, illetve elsősorban három, másodsorban pedig lehetőleg minél több ifjut mutatson be.

Határozat.

A bizottsági közgyűlés a városi tanács javaslatát elfogadja s a soproni honvéd főreáliskolában megejtésed Debreczen városi alapítványi helyre amennyiben a IV-ik osztályt eredményesen végezte el, első sorban Szombathely Pált, másodsorban Sepsy Pált; az Andaházy Szilágyi Mihály-féle alapítványi helyre első sorban Tóth József és Juhász József István nevű ifjakat, másodsorban Nagy Sándort hozza javaslatba és Róka Imre orsovai fővámszedőt, miután kérvényét kellően fel nem szerelte, kérelmével elutasítja.

Egyben kimondja a bizottsági közgyűlés, hogy ezen alapítványi helyekre a bemutatás jogát magának tartja fenn s ha új bemutatás válnék szükségessé, annak gyakorlását jelen alkalommal a városi tanácsra bizza, ha pedig a bemutatás bármilyen okból nem volna eredményes, a fennmaradó, illetve megtakarított jövedelem az alapító levél értelmében, tőkésítendő lesz.

2. Hajdúvármegye közönsége nevében az alispán meghívja városunkat a Hajduböszörményben felállított Bocskai-szobornak f. évi június hó 2-án tartandó leleplezési ünnepélyére.

Határozat.

A tártörvényhatóság ezen meghívását törvényhatóságunk bizottságunk köszönettel fogadja és miután magát a vallás és politikai szabadsághöz véde, Bocskay István szobrának Hajduböszörményben f. évi június hónap 2-án tartandó leleplezési ünnepségen képviseltni óhajtja, Kovács József polgármester ur vezetése alatt a közgyűlés tagjai sorából Bészler Károly tb. főjegyző, tanácsnok, árvászeki elnököt, Csóka Sámuel tanácsnokot, Márton Imre és Kertész István urakat kiküldi őket az ünnepélyen leendő részvétellel felkéri.

3. A városi tanács betérjeszti a bizottsági közgyűlésnek másodizben megejtendő névszerint való szavazás utján hozandó határozathozatal felé — a városi tulajdonot képező Könyök-utcai 7. és 9. számú telkeknek elidegenítése ügyében keletkezett ügyiratokat, megemlítvén azon körülményt, hogy az 1886. évi XXII. t. c. 110. §-a és a vonat-

kozó rendelkezései és e tekintetben a szabályszerű intézkedések megtörténtek.

Elnöklő főispán megemlítvén, hogy a szóban levő ingatlanok nyilvános árverésen leendő eladását a törvényhatósági bizottság már előzőleg 99/4617—1907. bkgy. sz. határozatával kimondta és hogy most már másodikban ejtendő meg a névszerint való szavazás: felteszi a kérdést, hogy az ingatlan eladását óhajtó bizottsági tagok, igen*-nel, akik pedig az eladás ellen vannak, nem*-mel szavaznak.

Határozat.

A bizottsági közgyűlés a megejtett névszerint való szavazás eredményéhez képest és figyelemmel a törvény idevonatkozó rendelkezéseire, visszaadja az iratokat a városi tanácsnak oly utasítással, hogy a szabályszerű intézkedéseket kellő időben újból tegye meg és újabb, már harmadikban megejtendő névszerint való szavazás útján hozandó határozathozatal végett azokat ide a legközelebb tartandó gyűlésre mutassa be.

4. A városi tanács a 100/5267—1907. bkgy. sz. közgyűlési határozat rendelkezéséhez képest özv. Berger Jenőnének a Postakert és Széchenyi-utca sarkán fekvő 3400 □-ól területű, valamint a kaszárnyával szemben levő, körülbelül 1961 □-ól területű telkének a város részére megvételre ügyében keletkezett ügyiratokat a bizottsági közgyűlésnek beterjeszti, annak megemlítése mellett, hogy az 1886. évi XXII. t.-c. 110. §-ában és vonatkozó rendelkezései értelmében a szabályszerű intézkedések kellő időben megtétettek s így ama telkek megvásárlása tekintetében ezuttal már másodikban megejtendő névszerint való szavazás útján határozat volna hozandó.

Határozat.

A bizottsági közgyűlés, tekintettel a bizottsági tagok elégtelen számára, amely az előző számmál tartott névszerint való szavazás eredményéből is kitűnt, az összes iratokat visszaadja a városi tanácsnak, azon megbízatással, hogy a törvényes előkészületek megtörténte után harmadikban megejtendő névszerint való szavazás által hozandó határozat végett a legközelebb tartandó bizottsági közgyűléshez terjessze be.

5. A városi tanács beterjeszti a városunk általános rendezésére vonatkozó szabályzati tervekkel ama körülmény megemlítésével, hogy a városi hivatalban közszemlére kitétetett és az érdeklődőknek a kívánt felvilágosítások megadattak, ez által tehát a tervezet általánosságban is, részleteiben tárgyalás alá veendő, megállapítandó és a határozatnak jogerőre emelkedése után kormányhatósági jóváhagyás végett a m. kir. Belügyminiszter urhoz felterjesztendő volna.

Az előterjesztés után Márton Imre biz. tag a következő indítványt tette:

„Mondja ki a közgyűlés, hogy a bemutatott szabályozási tervet egyelőre ugyan még nem végleges gyanánt, hanem olyan vázlatképen, melyet egyes rendelkezéseiben célszerűleg könnyebb megvalósíthatás szempontjából még fokozottabb tanulmány tárgyává tenni, ennek eredményéhez képest esetleges javításoknak alávetni, ennek megfelelően átdolgoztatni kíván* közgyűlésünk elfogadja.

A részletekre vonatkozólag kívánt felülvizsgálás, javítás és átdolgozás végett Körner Adolf tanácsnok mint elnöke, Aczél Géza mint előadó és a mérnöki hivatal egyik tagjából behívandó jegyzőn kívül az I.-ső kerületből Steg-

müller Árpád és Varga Lajos dr. a II. kerületből Tüdös János dr. és Tóth Istvánt, a III. kerületből Harangi Sándor és Komlósy Arthur, a IV. kerületből Fejér Ferenc dr. és Kecskés István, az V. kerületből B. Nagy Sándor és Stingly Kálmánt, a VI. kerületből Juhász Ignácot és Körössy Kálmánt mint bizottsági tagokat küldte ki oly megbízással, hogy indokolt munkálataikat még a folyó év őszéig leendő tárgyalhatóság céljából 1907. október hó folyamán a városi tanácshoz terjessze be.

Határozat.

A törvényhatósági bizottság a tanács határozati javaslatának mellőzésével a tett indítványt egész terjedelmében elfogadja, a javaslatba hozott bizottságot megalakítja és azt megbízza, hogy a szabályozási terven kívánt esetleges változtatásokat amennyiben az kívándóknak látszanék az érdekeltek meghívásával és helyszíni szemle tartása mellett megfelelően átdolgozva f. 1907. évi október hó folyamán terjessze a városi tanács elé, egyszersmind felhatalmazandó arra is, ha szükségesnek látja, a szorosabb értelemben vett belsőség tervezetet foganatosíttassa és sokszorosíttassa. A munkálatoknál esetleges figyelemre vétel végett Baróthy Béla és társainak kérvényét ugyanazon bizottságnak kiadni rendeli, a tanácsot pedig felhívja, hogy ezen ügyet még a f. év folyamán terjessze a közgyűlés elé.

6. A városi tanács beterjeszti a város építkezési szabályrendeletét ama körülménynek megemlítése mellett, hogy ezen szabályrendelet tervezet már a bizottsági közgyűlésnek 169—11674—1899. bkgy. számú határozatával elfogadott s minthogy az, az ugyancsak a bizottsági közgyűlés által a belügyminiszter ur rendelkezéséhez képest módosított s a tervezet csupán egyes §-aiban szenvedett változást, ennél fogva a szabályrendelet tervezetnek csupán ezen és a külsőségekre vonatkozó új §-ai volnának tárgyalás alá veendő, végleg megállapítandók és a megállapítás a határozatnak jogerőre emelkedése után kormányhatósági jóváhagyás végett a magy. királyi belügyminiszter urhoz felterjesztendő.

Határozat.

A törvényhatósági bizottság a tárgy fontosságára tekintettel az indítványt indokoltnak és célszerűnek találván, azt ezen rendkívüli közgyűlés napirendjéről levenni és tárgyalásást szótöbbséggel az 1907. év október hó folyamán tartandó rendes közgyűlés napirendjére tűzi ki, a tanácsot pedig felhívja, hogy ezen ügyet kellően előkészítve, a jelzett időre terjessze a közgyűlés elé.

7. A tárgysorozat kimerítetvén főispán ur az ez alkalommal felvett jegyzőkönyv hitelesítésére, a határidőt nyomban kitűzi és e célból a közgyűlést egy félórára felfüggeszti.

Határozat.

A bizottsági közgyűlés főispán ur kijelentését tudomásul veszi.

Hitelesítő közgyűlés jegyzőkönyve
1907 május 16. án.

Weszpremy Zoltán főispán elnöklete alatt: Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Körner Adolf tanácsnok, Magoss György dr. főjegyző, Dóczy Emil dr. aljegyző, Tóth Emil dr. aljegyző, Varga Károly aljegyző, tb. tanácsnok,

Konc Ákos közlévtáros, t. tanácsnok, továbbá Márton Imre, Tóth István, Stegmüller Árpád és Debreczeni Lajos bizottsági tagok.

A f. 1907. évi május 16-án tartott bizottsági rendkívüli közgyűlés alkalmából felvett jegyzőkönyvet felolvastatván.

Határozal.

Meghitelesítettnek s kihirdettetni rendeltetnek; utasítatik a városi kiadó, hogy a tárgyjegyzéket a városháza oszlopára 15 napi közzémlére függesse ki s ezen idő letelte után azt a tanácsnak mutassa be.

Debrecen sz. kir. város zárószámadásában feltüntetett bevételi és kiadási rovatainak összesítése.

Városunk 1906. évi zárószámadásában foglalt bevételi és kiadási rovatait a következőzökbön mutatjuk be:

<i>Rendes bevételek összesítése.</i>	
Pénztármaradvány 1905. év végével	16,414 K 56 f.
1. Sámsoni birtok	10,965 —
2. Szováti birtok	130,731 —
3. Debreceni birtok	385,687 89
4. Hortobágyi legelő és rendőrsége	188,351 12
5. Ménes	31,194 40
6. Erdőség	367,219 —
7. Városi épületek	361,162 97
8. Nagyerdői fürdő	4000 —
9. Vágóhíd	98,520 —
10. Cserép- és téglagyártás	148,000 —
11. Könyvnyomda	20,000 —
12. Fuvarozás	390 —
13. Javadalmak	127,577 88
14. Vám- és piaci jövedelem	79,403 —
15. Szenvedő tőkék és kamatai	208,194 51
16. Községi megadóztatás	277,763 71
17. Közigazgatás	42,463 23
18. Egyházak és közművelődési intézmények	19,273 34
19. Városi rendőrség	8250 —
20. Városi színház	3800 —
21. Városi közművek	71,071 66
22. Árvaszék	350 —
23. Katona- és illetőségi ügyosztály	2360 —
24. Betegápolás	— —
Együtt	2,603,143 K 27 f.

Rendes kiadások összesítése.

1. Sámsoni birtok	3037 K 83 f.
2. Szováti birtok	26,683 58
3. Debreceni birtok	61,860 02
4. Hortobágyi legelő és rendőrsége	150,146 87
5. Ménes	34,542 —
6. Erdőség	181,439 36
7. Városi épületek	85,008 31
8. Nagyerdei fürdő	108 —
9. Közvágóhíd	45,667 40
10. Cserép- és téglagyártás	100,219 76
11. Könyvnyomda	25,000 —
12. Fuvarozás	15,861 50
13. Javadalmak	8550 80
14. Vám- és piaci jövedelem	24,632 —
15. Cselekvő tőkék és kamatai	— —
16. Községi megadóztatás	994 30
17. Közigazgatás	344,113 26

18. Egyházak és közművelődési intézmények	328,449 K 87 f.
19. Városi rendőrség	223,518 08
20. Városi színház	35,898 24
21. Városi közművek	135,846 —
22. Árvaszék	37,880 80
23. Katona és illetőségi ügyosztály	28,851 20
24. Betegápolás	3012 —
Együtt	2,497,904 K 22 f.

Rendkívüli bevételek összesítése.

a) Előirányzat szerinti bevétel	330,000 K — f.
b) Előirányzat nélküli bevétel	— —
Együtt	330,000 K — f.

Bevételek összesítése.

Rendes bevétel	2,603,143 K 27 f.
Rendkívüli bevétel	330,000 —
Átmeneti bevétel	— —
Összes bevétel	2,933,143 K 27 f.

Rendkívüli kiadások összesítése.

1. Előirányzat szerinti kiadás	435,139 K 05 f.
2. Előirányzat nélküli kiadás	— —
Együtt	435,239 K 05 f.

Kiadások összesítése.

1. Rendes kiadás	2,497,904 K 22 f.
2. Rendkívüli kiadás	435,239 05
3. Átmeneti kiadás	— —
4. Pénztár maradvány	— —
Összes kiadás	2,933,143 K 27 f.

A városok pénzügyi állapota és új jövedelmi források.

Irta: Schald József, Győr szab. kir. város főszámvéveje.

Városaink fejlődése még nem érte el a topontot; sok intézmény vár megoldásra, melyek a város lakosainak közművelődését, közegészségűgét, közbiztonságát és egyéb közszükségletek létesítését fejlesztik és biztosítják; de másrésről főfeladata a városoknak az is, hogy lakosainak keresetforrásokat nyissanak, megélhetésüket biztosítsák és emberbaráti intézmények által szegényeiket gyámoltsák.

Mindezekhez járul az, hogy az állam mind nagyobb terhetekről a városokra, állami funkciókat teljesített velük (mint a pénz-, had-, igazságügy, nevelés stb.) anélkül, hogy ezek teljesítéseért bármi kárpótlásban is részesítené őket és így azon tetemes áldozatokat, melyeket a városokra reájuk váró feladatok teljesítésére fordítanak, vagy fordíthatnának, tehát az ő érdekeik és céljaik elérésének rovására csak növelik és ezáltal fejlődésüket gátolják.

Kétségtelen tény az, hogy a városoknak folytonosan emelkedő népessége és egyetemes fejlődése maga után vonja a közigazgatás terheinek rohamos emelkedését is, ezek jelentékeny szükségleteket, kiadásokat követelnek; az emelkedő szükségletek kielégítésének kérdése tehát a városok közigazgatásának fontos és előre gondoló feladatát kell hogy képezze.

Ezekhez sorakozik még az, hogy az igények s ezzel kapcsolatban a szükségletek minden oldalon rohamos emelkedést tanúsítanak; továbbá a városi alkalmazottak helyzetének javítása és a szegényügy ellátása.

Új jövedelmi forrásokról kell gondoskodni és pedig lehetőleg olyanképpen, hogy azok a város összes lakossá-

gát érintsek, de lehetőleg úgy, hogy a szegényosztály terheit ne szaporítsuk.

Mint jövedelmi források megjelölhetők:

1. Állami funkciók teljesítéséért megtérítés;
2. kereseti vállalatok létesítése;
3. a birtokosok megadóztatása, kik a város fejlődéséből vagyonosodnak;
4. a fogyasztási adók, főleg élvezeti cikkekre;
5. önálló városi adó;
6. az állami tisztviselők és katonatisztek községi megadózása;
7. a községi pótdadó emelése;
8. vámbevételek emelése;
9. házbérfillérek;
10. kötelező községi tűzkár elleni biztosítás;
11. városi takarékpénztár felállítása és végül
12. amit először kellett volna említeni: a takarékoskodás.

1. Régi követelése az a városoknak, hogy az állami funkciók teljesítéséért kárpótlást kapjanak; nevezetesen összegre megy az, amit e címen kapunk kellene; ide sorozhatók az állami adók nyilvántartása és beszedése, közbiztonság és közegészségügy, a katonai kiadások, népoktatás; sok százezer koronával, s nem hogy ezekért az állam megtérítést adna, hanem megfizeteti velünk azt is, hogyha valamely intézményt ad, így a királyi tábla, szakipariskola, főreáliskola, árvédelem stb.

Igaz, hogy az állam azt állítja, hogy ad segílyt a fogyasztási adóknál, ad igen, de csak annyit, amennyit elvett a sör, cukor és szesz állami fogyasztási adók jövedelméből; de ez mind nem annyi, mint az, hogy az italmérést (regálét) megváltoztatta és ezáltal a városokat egy erősen fejleszhető jövedelmi forrástól elűtötte.

Méltányos és igazságos tehát ezen megtérítést a legkisebb mértékben elvárni és követelni

2. Azon idő, melyben a közhatalóságok a vállalatok vezetését maguktól elhárították, immár elmúlt; változnak az idők és rendszerek.

A legtöbb város már azon a téren mozog, hogy vállalatokba megy, így van vízműve, csatornázása, villamos világítása, vágóhid és jéggyára, ezen a téren tehát alig található új bevételi forrás; pedig az ilyen vállalatok jövedelme, ha helyesen kezelik, az összesség javára esik, igazságos, mert a fizetés annyi előnyt nyújt, amennyire igénybe veszik és amennyit fizetnek.

3. A városok fejlődésével az ingatlanok értéke kétszerezten kívül emelkedik; méltányos és igazságos tehát, hogy akik önmunkájuk és fáradságukon kívül ily vagyonbőveléshez jutnak, abból a köz javára is áldozzanak; így új utcák nyitásánál az előállítási költségeit a határtulajdonosoknak kell viselni, az utcához szükséges telket ingyen átengedni, kövezetet, világítást, szóval az összes rendezési költségeket viselni; sőt ha telkük beépítve nem volna is, a beépítésig a helynek időleges becsértéke után bizonyos évi szolgálatot teljesíteni.

4. Nagyon igazságos adó az, mely az élvezeti cikkek, mint kocsis és ló, billiárd, kártya, luxus eb, vadászat, kerékpár, pezsgőbor, vadhus, hal stb. után volna fizetendő; sőt kiterjesztendő ezen fogyasztási és használati adó egyéb tárgyakra is, mert ezt nemcsak a községi adóval terheltek, hanem a város összes lakossága fizeti azon arányban, miként fogyaszt; azok is fizetik, akik a közberuházások jövedelményeit élvezik, anélkül, hogy azokhoz hozzájárultak volna fizetésben,

Könnyen és talán szívesen fizetik azon adót, mely naponként talán fillérekre rug, mint egyszerre nagyobb összeget; az ilyen követetett adóknál kisebb-nagyobb mértékben a szabad akarat és fizetőképesség is nyilvánul, ami az egyenes adózásnál ki van zárva; azonban azon szükségletek, melyek a szegény néposztály napi használatára keltenek, adóztatás alá nem vonandók, mint pl. kórolaj, liszt, burgonya, stb.

5. Az önálló városi jövedelmi adó, a jelenlegi községi pótdadó mellett.

Ezen adózás progresszív alapon volna kivetendő, teljesen függetlenül az állami adóktól, önálló adókataszter alapján, olyképen, hogy a lakosok összjövedelme vétetéknek alapul az adókvetésnél; azonban lehetne itt a létminimumot is figyelembe venni és esetleg a 300 koronáig terjedő jövedelmet az adózásából kihagyni.

Ezen adózás kiterjesztendő volna az állam (vasuti és katonai) tisztviselők, tanítók és tanárookra is.

Esetleg a községi pótdadó leszállítására is alkalmas volna.

Miután azonban ezen adórendszer teljesen új, kipróbálva nincs, tanulmány tárgyát képezi, mielőtt az életbe léptetés iránt intézkedni lehetne.

Ilyen adózási rendszer csakis Berlin városában van alkalmazva, ahol a községi egyenes adóbevételek felerészese a jövedelmi adóból kerül ki.

Budapest fő- és szekváros is foglalkozik az eszmével, sőt a pénzügyminisztérium az engedélyt meg is adta rá, de ezideig életbe léptethető nem volt.

6. Az állami (és vasuti) tisztviselők és katonatisztek községi adó alá vonása a városok régi óhajja; teljesen méltányosnak tartom ezen óhaját, mert azok talán inkább, mint a többi adózó polgárok élvezik a város által létesített sétányok, iskolákat és egyéb a közbiztonság és közegészségügy előmozdítására szolgáló intézményeket.

Igazságosnak is tartom, mert ha az állam megrója őket adóval, akkor még inkább kötelesek viselni azon terheket, melyek azon város lakosságát terhelik, ahol ők laknak és politikai jogokat is gyakorolnak.

7. Községi pótdadó emelését eszidőszertlen célszerűnek nem tartom, legfeljebb kismértékben, mert egyrészt adórendszerünk rossz, a szegényebb osztályt erősebben érinti, mint a fizetőképes vagyonos osztályt és az emelés ismét csak azokat érintené, akik eddig is viselték a községi terheket; egyébként bevárando volna a községi pótdadó alapját képező állami adók megígért reformja.

(Folyt. köv.)

A hétről.

A kánikula jegyében indult por tengerébe hullt a hét.

Kimagasló mozanata volt a kath. főgimnázium zászlószentelése, mely fényesen igazolta ismét egyszer, hogy ünnepelni tudunk, alkalom arra meg kerül.

Dolgozni, az már más düllő, azt szeretjük halogatni. Ime harmadik instanciára talán mégis élénk kerül a város szabályozási terve. Talán le is tárgyalhatjuk e sokat hányódott sárgós, fontos ügyet, ha az augurok is akarják.

Szinte hihetetlen, hogy e nagy város minden szabályozási terv nélkül eddig is ellehetett?

Node meg is látszik az ábrázatián?

Girbe-gurba utcái, rendezetlen terei, szűk sikátorai, személlerakodó be- és kiszögelései: mind ennek hiányát dicsérik. A mulasztás árát már most is igen drágán fogjuk megfizetni, hogy némi rendet teremthessünk, az igaz; de ha csak, mint egy igen szellemes poétánk mondotta, rendezett tancsúvá, vagy köztéggé nem akarunk visszatejődni, bele kell kóstolnunk a savanyu almába.

Mey kell teremtenünk a szabályozási tervet már csak a végrehajtás stádiumában levő vízvezeték és csatornázás miatt is.

Tervek is születtek e héten, nagyok és szépek, talán a perzselő nap heve csalta ki.

Aréna a Nagyerdőn. Nagy fürdő és szálloda ugyanott.

Talán magam is kimentem volna szétnézni, elmélkedve, képzeletben oda varázsolni valahol az erdő árnyába e monumentális alkotásokat. De hát a t. tanács és polgármester ur jóvoltából a megfulladás veszedelme nélkül ez utat meg nem tehettem, hát lemondtam róla.

Igazán szép, igazán életrevaló eszmék ezek, olyanok, mint a cifra szűrőn a sujtás; de mikor nem cifra a szűr, ha nagyon is kopotás?

Mert amíg a városban egyedüli kétes szórakozási hely az ósdi színház, amíg az első és legnagyobb szálloda a Bika, 30 azaz harminc — igazán szerény igényekhez mért szobájával és primitív kényelmi berendezésével.

Talán mégis előbbvaló lenne itt benn gondoskodni tisztas szórakozó helyről. Itt benn építeni szállodákat és vendéglőket, hogy az idegenek ne a szomszédra, Nyiregyháza, Nagykároly, Szatmár és Váradra járjanak át éjjeli szállásra.

Végül mégis csak előbbvaló volna a közúti forgalom mikénti lebonyolításáról is gondoskodni? Mert az óskori bárka, a kisvasút, őseredeti formában levő mozdonyaival bizony egyszer csak mégis megkönyörül rajtunk és bedobja a kulesót.

A nyírbátori vonalra 300,000 koronát szánunk, tehát ebredezünk álmunkból, bár kissé későn, mikor már élelmesebb szomszédaink elragadtak előttünk minden csatlakozást.

Nem lehetne arra gondolni, hogy valamelyes megállapodást mégis létesítsünk a helyi-vasutársasággal a villamossá átalakításra nézve?

Ez is van talán valamelyes vonatkozással a közgazdasági fejlődésre.

Igy az alkotások végtelen sorozatát tudnám megszergetni; de ennyi is elég egy lélegzetre; a többiről majd máskor.

Dr. Burger Péter.

Fizetésrendezés.

Valamikor réges-régen törvényhatósági bizottsági közgyűlésünk a szervezeti szabályzat átdolgozására egy bizottságot küldött ki. A bizottság lassan elvégezte munkáját és kevés javítással lekopíálta az 1896-ban életbe lépett szervezeti szabályzatot. A szervezeti szabályzat átdolgozásával kapcsolatban szó esett a fizetésrendezésről is, javaslatok is készültek e tekintetben, végül egy három tagú bizottságra bízta a fizetésrendezés tanulmányozását, amely bizottság azonban vagy elfelejtette, hogy nálla van

a javaslat, vagy egyáltalában nem akar vele érdemileg foglalkozni.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés utasította a szervezeti szabályzat átdolgozására kiküldött bizottságot, hogy ezen szabályzatot kapcsolatban a fizetésrendezésre vonatkozó javaslattal, terjessze a május hónapban tartandó közgyűlés elé. Ebből azonban aligha lesz valami. Ami tágabb és szűkebb körül bizottságaink nem igen szoktak sietni a megbízatásokkal és nem csalódunk, ha azt állítjuk, hogy a városi Tanács mindenkor gyorsabban itt nyélbe valamelyes dolgot, mint a bizottságok, melyek bámulatos ügyességgel tudják elaltnai, esetleg tönkretenni a legjobb javaslatokat és terveket.

Igy lesz elaltna és talán beláthatatlan időkre agyonhallgatva a fizetésrendezés kérdése is.

Nem szeretünk tollunkkal akadékoskodni, a kákná rosshasem keressük csomót, de ne vegye tőlünk senki rossz néven, ha bizonyos kellemetlen érzésnek adunk kifejezést, mikor a fizetésrendezésről szólunk. Nem egyszer elmondtuk már és példakkal, megbízható adatokkal igazoltuk, hogy más kisebb, szűrebb háztartású, majdnem elviselhetetlen közköltővel sujtott városok már régen elvégeztek panasz nélkül a fizetésrendezés keresztültételét. Nálunk azonban fiókba zárják a javaslatot, hét mennyei zárral őrzik azt és mesterségesen akadályozzák annak keresztültételét.

Számtalanszor elmondtuk már azt is, hogy ismerjük városunk háztartásának nagy terheit, kezdetlő fogva elle-neztük a drágasági pótlék címen adott alalmazsnát, mely nem méltó Debrecen sz. kir város tisztikarához, fizetésünk rendezése érdekében semmi lehetetlent nem kívántunk és azt is beigazoltuk, hogy az évenként megnevezett drágasági pótlék megadása, míg egyrészt alig segít a tisztviselőkn, addig a fizetésrendezés nem sokkal kerül többre a drágasági pótlék tételénél, mindezeknek dacára nem tudunk haladni e kérdés végleges megoldásában.

Nem kell sokáig keresnünk ennek a halogatásnak az okát és a tapasztalat megtanít bennünket arra, hogy ma a halasztási indítványok korát éljük és a törvényhatósági bizottság egyes tagjai tetszelegnek abban, hogy a közhasznu, jól megért alaposan megvitattot; minden részletben átdolgozott javaslatokat az utolsó pillanatban, a megvalósítás tizenkettedik órájában leveszik a napirendről.

Ilyen vásott politika nem emeli a várost, nem emeli a közügyeket, hanem hasonlít az abderitók politikájához, mely a haladástól irtózott... Manapság a mi közügyeinket, közgyűlésünk szellemét egyes bizottsági tagok mérhetetlen és éppen azért semmivel sem megokolható szereplési viselkedete vezeti. Évek óta látjuk és tapasztaljuk közgyűlésünk színvonalának süllyedését. Eszmék vitatása helyett úres-csatakák folynak ott, ahol azelőtt a komoly munkára egye-sültek az elmék és erők. A haladás szekerére rávetették magukat a kerékkötők. Halasztani és mindent halasztani — ez a jelszó. Mennyi ideig folyt a harc a vízvezeték és csatornázás kérdésében? Ami külön közgyűlési szakértőink lekicsinyelték a valódi szakértőket, amin már nem csodálkozunk, mert nálunk mindenki ért mindenhez, vagyis abban a hiszemben van; hogy a hét görög bölcsét benyelte. Így kerültek le a napirendről a város rendezés javaslata, az építési szabályzat és még sok egyéb üdvöncnek ígérkező javaslatok.

A népszerűségahajza ül most diadalt. A pártkeret agyonnyom minden szabadabb lélegzést. A taktika nem tagadjuk elég ügyes, mert kancsal mézárósként az abderiták nem oda ütnek, ahová néznek: Szóvitáikkal meg-

tévesztik még a fegyelmezettőbb jelmeket is. Mundus oculi decipi, ergo decipitur. Az aberlétük a római színházak és forumok taposcccáiról is eleve gondoskodnak és győzelmiük biztos reményében jönnek a közgyűlési termekbe. Nem csoda aztán ha a városi Tanács város emelési munkája, fáradsága, ünneplés, becsületes törekvése kárba vész, vagy az általa felvetett eszmék gyümölcsöző volta csak idő-pazarlás után jut diadalra. Ilyen módon aztán nem csoda, hogy míg más városok fejlődésük érdekében emelkedésüknek és nagyságuknak biztosítása tekintetében egyesítve elméjük erejét, szívük ünnepléségét, nagy dolgokat művelnek aránylag kevés eszközökkel, addig mi hatalmas erőforrásaink vizét kieregetjük és szétfolyni engedjük.

Közgyűlésünk termében sok javaslat kerül tárgyalásra. Egy-kettő, ami talán az egyesek érdekében kedvez, hamarosan elkészül, ami azonban ellenszerei magát a jogosulatlan érdekeknek és képzelt jogoknak, az valóságosan vánszorongó a tárgyalások kálváriáitján. Ezt a kínos vánszorgást szemmel láthatjuk a Hortobágy hasznosításának régen húzódo ügyében és a tisztviselők fizetésrendezésének kérdésében. Pedig mindkettő fontos kérdés, az egyik egy ösdi rendszert van hivatva halomra dönteni, míg a másik közszükségletet pótolna, a tisztviselők nemes ambícióját nevelné egyrészt, másrészt pedig teljesítendő azon-jogos kívánalmakat, melyek nem a tisztviselők egyéni értékének tulbecsüléséből származnak, hanem megadásuk a városnak egyenes kötelessége a mai nehéz viszonyok közepett.

Ezeknek előrebocsátása után joggal kérhetjük, hogy miért alszik a fizetésrendezés kérdése? Kinek belső zsebében várja ez a javaslat az elintézését? Miért nem tesz eleget a szűkebb körű bizottság a közgyűlés egyenes rendelkezésének? Vagy talán odáig jutottunk volna már, hogy egyes bizottsági tagok nembánsága vagy nemakarása egy nagy és jogos mozgalmat kerék megállíthatja? Ha ez így volna, akkor ugyan felesleges a javaslatok szőnyegre hozása, hanem maradjon minden a régieben.

Az bizonyos, hogy a mi tiszturaink nem fog sztrájkolni, mert esküvel ígért kötelességét akkor is teljesíti, ha nem kapja meg munkájának jogos ellenértékét. Éppen tehát ezen okból méltányolni kellene a viszonyokat és megnyitni azokat, akik nélkül harcot kizdenek a mindennapi élet megélhetésének gondjaival. A városhoz, mint erkölcsi testülethez, nem illik oly kérdések megoldását mesterségesen halogatni, melyek nem a jogtalanság méhében fogantak meg, hanem a jól teljesített munka igazságos megítéléséből származnak.

Ne feledjük el azonban, hogy mi tisztviselők is okai vagyunk részben a fizetésrendezés halogatásának. Magyarországon szólva: »várjuk a sült galambot« — ahelyett, hogy igaz fegyverekkel, nyitl sissakkal sorompóba lépve egyesített erővel, a rendelkezésünkre álló tisztesség és hozzáánk, állásunkhoz méltó eszközökkel dolgozánk a magunk anyagi érdekében. »Segíts magadon és az Isten is megsegít« mondja a közmondás. Keressük meg azt az eldugott, homályban levő javaslatot és kérjük meg nyíltan, férfiasan a fizetésrendezésre kiküldött szűkebb bizottságot, hogy hol van az szépen egybeállított fizetésrendezési javaslat?

Juhász Ignác bizottsági tag ur elvezetett volna a javaslatot, kurrentáltassuk azt, hát ha valami becsületes megtalálód visszahozható... Vagy ha ez sem sikerül, akkor bagyunk fel minden reményenyl és nékint az a bizonyos francia király azt állította, hogy »az állam én vagyok«

— nyugodjunk mi is bele Juhász Ignác bizottsági tag ur azon hitébe: »A közgyűlés én vagyok!...«

...Aztán dolgozzunk tovább és nyomorogjunk... Köszönjük meg alázatos szívvel az asztalról lehuió és drágasági pótléknak nevezett morzsákat...

Aki e sorokat írja elmondhatja magáról: *nec spero, nec timeo, — se nem reménylek, se nem félek...* És amit ír, azt nem a maga érdekében írja első sorban, mert a fizetésrendezés kevésbé érinti, hanem az egész tisztikai jogos óhaját és megokolt panaszát veti papírra. Aki tehát az igaz beszédet becsüli és megérti, ne hagyják elaludni a fizetésrendezés kérdését, hanem a munkáját becsületesen végző tisztikar érdekében emeljenek szót a legközlebbi közgyűlésen és kérdezzék meg, hogy a fizetésrendezési javaslat bemutatása hol késik az éji homályban?

A hivatalos szóra talán előkerül a javaslat és a tisztas munkát méltányoló bizottsági tagok nem fognak elzárkózni ezen hosszan húzódo kérdés megoldásáról.

Vármegyék és városok.

Hajdu vármegye közgyűlése. Hajdu vármegye f. hó 14-én tartotta meg rendes közgyűlését *Wesprémy* Zoltán főispán elnöklésével. A közgyűlés kisebb vita után tudomásul vette a belügyminiszter leiratát, melyben a szabószói főszolgabírói hivatalt nem ítélte Püspökladányának. — A megyei telefonhálózatnak kiépítését a bizottsági tagok tudomásul vették. Lelkes ajánlással fogadta a közgyűlés Kovács Gyula alispán előterjesztését a június 2-án tartandó Boockay-ünnepéig ügyében. A közgyűlés hosszabb vita után a megyei székház építését megsavazta. Az önláló vámtérlet ügyében a megye felir a képviselőhához, ugyszintön szorgalmazza az önláló jegybank felállítását, nemkülönben a fogyasztási adóknak helyesebb alapokra való fektetését. Lengyel Imre indítványát az iskolák általános államosítására elfogadták, a szerzetesekre és apácákra vonatkozó rész kihagyásával. A sáskairtas költségeinek fedezésére a földművelési kormányt felkéri. Több apróbb tárgy elintézése után a közgyűlés véget ért.

Pozsony vármegye törvényhatósági bizottsága Bittó Dénes főispán elnöklésével közgyűlést tartott, amelyen Potócs Jenő eddigi főjegyzőt egyhangulag alispánvá választották. Főjegyzővé Horváth Géza első aljegyzőt választották meg. Galgóczy Jenő szolgabíró elsőszájtlyu szolgabíróvá választották. Szolgabírókká lettek Nedeczky Jenő és Farkas Lőrinc. Végül közigazgatási gyakoronokká Szöllősy Ede dr.-t és Nagy Árpád dr.-t választották meg.

Torontál vármegye Botka Béla főispán elnöklésével május 13-án tartotta tavaszi közgyűlését. A megyei ellenzék egy jelentéktelen ügynél megtámadta az alispánt, azonban közgyűlés többsége védte és óvációt rendezett neki. Közben egy fiatal ember, aki egy német helyi hetilap tudósítója, bár nem megyebizottsági tag, sértő közbeszólást tett egyik megyebizottsági tagra, aki az alispán mellett tünstetett. Erre nagy lárna keletkezett, végül Tallian Béla indítványra a fiatal embert nagy haj közben eltávolították. Azután áttértek a napirendre. A megyei zárszámadásokat egyhangulag elfogadták. Ugyanokos egyhangulag megválasztották párdányi főszolgabíróvá Hortelány Ferenc megyei aljegyzőt, árvaszéki, önlökké Tamasdy Endrét, szolgabíróvá Kravráth Ármint, aljegyzővé Farkas Vitézt. Azután tárgyalás alá került Sasabolos vármegye javaslata, amelyre névbe az állandó választmány indítvány alapján a közgyűlés kimondta, hogy a kormány ne köszönj hosszulejáratu.

kiegyezést. Az alkotmánybiztosítékok tekintetében pedig bizik Andrássy Gyula gróf belügyminiszter bölcsességében és ezért ezt Torontál vármegye nem sürgeti. Végül a megyei Gazdasági Egyesületnek vita után 10,000 korona segítséget szavazott meg a közgyűlés.

Temes megye május 13-án közgyűlést tartott, amelynek napirendjére tűzték a gazdasági bizottság javaslatát, hogy a Temesmegyei Gazdasági Egyesület részére fél százalék pótdátot szavazzanak meg. A tervezet nagy ellenzésre talált és végül öt óra hosszat át tartó izgalmas vita után elfogadták a gazdasági bizottság javaslatát és a felszázalékos pótdátot hat évre megszavazták.

Temes megye a gazdasági önállóságért. Temes megye legutóbbi közgyűlésén tárgyalták Szabolcs megye átiratát a jegybank és az önálló vámterület dolgában. A közgyűlés Hajdu Frigyes dr., Sztójánovics György báró, Deutsch Sándor felszólalása után kimondta, hogy a kiegyezés dolgában föliratot intéz a kormányhoz és a képviselőházhoz. E föliratban a jegybank felállítását 1911-re, az önálló vámterületet 1917-re követelik; kéri, hogy a kormány a kvótát semmi szín alatt ne emelje; katonai engedményeket gazdasági érdekek föladása fejében ne fogadjon el; vászerződési tárgyalásba az osztrák kormánnyal ez idő szerint ne bocsátkozzék és az alkotmányvédő biztosítékokról szóló javaslatot terjeszse a képviselőház elé.

Békes vármegye kivándorlási-bizottsága Ambrus Sándor alispán elnöklésével tartott ülésében tárgyalta a képviselőházhoz fölterjesztendő fölirati javaslatot. A bizottság a Berényi Ármin dr. által készített javaslatot elfogadta. A fölirat a kivándorlás okán az óriási földbirtokok lekötöttségét, a kézműipar pusztulását, a gyári és háziipar fejletlenségét, az ipari és kereskedelmi, illetőleg a városi göpcpontok hiányát, a közterhek nagyságát és az életfontartási szerek drágaságát jelöli meg azzal, hogy a társadalmi erők nagyobb részét a megszokott őstermelő foglalkozás köti le, amely ma már különösen a belterjes gazdálkodás hiányában nem nyújt a megszaporodott népek fokozottabb igényeket kielégítő megélhetési alapot. Azután az orvoslás módját sorolja föl a javaslat.

Függetlenségi pártgyűlés. Bihar megye központi függetlenségi pártja közgyűlést tartott Nagyváradon. A közgyűlésen Nadányi Károly elnökölt, aki meleg szavakkal megemlékezett a vesztéségről, amely a pártot Zichy Jenő gróf halálával érte. A közgyűlés részvétét jegyzőkönyvébe iktatta. Nadányi azt indítványozta, hogy az elhunyt disz-elelnök helyére Kossuth Ferencet válasszák meg a párt disz-elelnökéül. Farkasházy Zsigmond dr. orsz. képviselő indítványozza, hogy Kossuth Ferencnek a párt nagy küldöttsége vigye meg a disz-elelnökségről szóló oklevelet. — Ezután Kossuth Ferencnek üdvözlő táviratot küldtek, melyben kéri, fogadja el a disz-elelnökséget, és elhatározták, hogy a párt küldöttsége e hónap 23-án megy Budapestre, hogy a pártvezérnek a disz-elelnökséget átadja. Szabó József, a báránói kerület elnöke terjesztette be indítványát, mely arra vonatkozik, hogy a párt kérje meg föliratban a kormányt: tegyen meg minden lehető az ország gazdasági önállóságának biztosítására. Az indítványt egyhangulag elfogadták. A pártgyűlés elhatározta, hogy igyekezni fog a párt zászlóját a megyei törvényhatóság választásain is diadalra vinni.

Egy törvényeségi elnök jubileuma. Szabolcs vármegye és Nyiregyháza város társadalma Megyery Géza kuriai bíró, kir. törvényeségi elnök negyven éves szolgálati jubileumát most ünnepelte meg. Szabolcs vármegye egész

társadalma küldöttséggel tisztelgett az ünnepelnél és a szomszédos vármegyékből is nagyszámu közönség vett részt a tiszteletére rendezett banketten. Személyesen fejezték ki neki üdvözlőtleiket: Dessewffy Aurél és Miklós grófok és Pongrácz Jenő gróf. Távolveradásukat kimentették az ünnepről: Mezőssy Béla és Meskó László államtitkárok. A tiszteletre rendezett banketten, amelyen többek között Vay Gábor gróf főispán, Mikecz Dezső alispán, Kállay András volt főispán, Pilissy István dr., Kállay Tamás dr. és Horváth József dr. orsz. képviselő is részt vettek, mintegy háromszázan voltak jelen.

A karcagi Kossuth-szobor. Karcagon folyó hónap 20-án leplezik le a Kossuth-szobrot. Az ünnepségre meghívták városunkat is. A várost az ünnepségen többen fogják képviselni.

Hirek.

— Nyári színház. Értekezlet volt a napokban a városházán egy nyári színház felállítása érdekében. Az értekezlet hosszabb vita után abba állapodott meg, hogy egy szekebb körű bizottság három hónap mulva tegyen javaslatot arra nézve, hogy mit lehetne tenni ez ügyben. Legközelebb foglalkozni fogunk ezen kérdéssel.

— Népnünepély. A debreceni jótékony nőegylet május 26-án, vasárnap tartja szegényei és ársvái javára nagyszabású és minden tekintetben fényesnek ígérkező népnünepélyét. A rendezőség hetek óta, fáradságot nem kímélve igyekszik, hogy az egész város közönsége, minden osztálykülönbség nélkül kellemes és olcsó szórakozást találjon ott. Az ünnepegy délután 3 órakor kezdődik felvoulásokkal a fasorban. Elöl jön egy zenekar, utána a Dóczy-intézet és Nő-iskola növendékeinek bájos és nagy csoportja fehér ruhában, egy magas póznán óriási csokrot hozva, melyről 400 méter, öt színi szalagot tartanak ki; mindegyik leány kezében egy virágzó faágat tart, mely a májst jelképezi. A második számu felvonulás egy mult századbeli magyar paraszt-lakodalom lesz; zöld galyakkal feldiszeített szekereken, a lovakon tarka kendőkkel. Az első szekeren jön a vőfély a virágos bottal és a násznagy. A másodikon négy lóval két asszony közt a menyasszony, a szekér mellett urak lovagolnak zászlókkal, magyar paraszt ruhában. A harmadikon két nyoszolyó lány közt a vőlegény jön, a násznép: asszonyok, leányok, legények, gyerekek, valamennyien magyar viseletben, az asszonyok főkéntében, a leányok pártával, a legények árvalányhajás kalappal, lobo-gós ingujjal, citra sztrúben, amely bizonyára festői, színes látvány lesz. Az utolsó két-három szekeren a Magyarok buzzák a násznépnek a vig nótákat. A menetet egy négy ökrös szekér zárja be, mely a menyasszony tulipános ládáját hordja. Néhányszor végig mennek a fasorban és ezzel az ünnepegy első része véget ér. Ekkor aztán megnyílnak a különböző szórakozó, oszonnázó és bormérő helyek. Mivel a város nem engedhette meg a parkba való mélyebb beépítkezést, a rendezőség kénytelen volt a látni valókat két részre osztani. A régi korcsolyatérén lesz egy villamos-színház. Suchán Rezső ur tart benne öránként előadást, — egy nyílt színpad, hol Sarkadi Vilmos ur a jótékony cél iránt való tekintetből díjtalanul lesz szíves társulatával előadásokat tartani. Egy nagy táncoló hely is lesz, hol a hagyományos menyasszony-táncot is el fogják járni 6—7 óra között. Ide vonul az egész násznép. Azonkívül lesz itt mindenféle komédia és mulatságos látványosság. A Dobos pavillontól kezdve lesznek a különböző sátorok feldílvá; egy becsali csárda, hol korcsmárosné urasszonyok és urle-

ányok szolgálják ki a bort, sört, sonkát és virsli. Három fonatos sátor lacikonyha is lesz a maga eredetiségében, itt is azonban urasszonyok és urleányok fogják kínálni a jó fonatost és a jó lacipecsenyét. A kávéház előtti tér özönnáló hely lesz, hol pompás házikávét, csokoládét lehet kapni rendes megszábot kávéházi árakban. A cukrárszádban, szivartárszádban, mézessátrakban, mindenütt urasszonyok és urleányok árulnak. A Dobosnál Németh András urnak van jóga árulni. Egy kissé jobbebb a parkban nyílt szinpad lesz felállítva, hol műkedvelők és Sarkadi Vilmos ur tartanak előadásokat felváltva. Az ünnepély fényét nagyban fogja emelni, hogy Thaly Kálmán dr. ur is ott lesz egész kíséretével. Este a park fényesen ki lesz világítva. A bál 9 órakor kezdődik és minden bizonylan kivilágos-kivirradtag fog tartani. Belépő-díj az ünnepélyre felnőtteknek 40 fill., gyermekeknek 20 fillér, bál belépő-utcai 2 korona.

— A Battyány- és Varga-utcai lakosok kérelme. A Battyány és Varga-utcai lakosok kérvényt adtak be a városi tanácshoz, illetve a közgyűléshez, hogy a város-szabályozási tervének tárgyalásánál hasson oda, hogy ezen két utca szélessége ne 18, hanem 16 méterben állapítsák meg.

— Háztulajdonosok figyelmébe. Az 1906-ik évi házadó kivetési lajstromok elkészülvén, az 1883. évi XLIV. t.-c. 16. §-a értelmében folyó évi május hó 15-ik napjától május hó 25-ik napjáig a városi adóhivatalban 8 napi közszemlére lesznek kitéve. Mivel a t. adófizető közönség oly felhívással értesítettik, hogy ezen lajstromokat említett helyen a hivatalos órák ideje alatt bármikor tekintsek meg és ha a kivetés ellen alapos kifogásuk volna: felszólalásaikat a városi adóügyszólynál 15 napalatt annyival inkább adják be, mivel az e tárgyak később beérkező panaszok figyelembe vételni nem fognak. Debrecen, 1907. évi május hó 14-én. A városi adóügyszóly.

— A Villand cirkusz előadása szép számu közönség jelenlétében folyik le esténként. Valóban bámulatos, amitek a művészgárda bemutat. A szebbnél-szebb mutatványoknak se szeri se száma. Az est fénypontja a két apró Medin gyerek idegizgató mutatványa. Ez a két csópség egy szabadon álló létrán a legnagyobb könnyűséggel végzi a legszebb produkciókat. Luci von Halmos elefántjaival, Gautier tanár jól idomított lovaival, kutyáival; Renroff báró táncoló paripájával ejtette bámulatba a közönséget. A Villandokról igazán semmi újat nem írhatunk. — Oly remek, kitünő mókákkal keltenek kacajt, — hogy ehhez hasonlít még eddig elképzelni sem tudtunk. — A Villandok, hogy a legszegényebb családnak is hozzáférhetővé tegyék az élvezetes előadásokat, az esti helyáratat is le-szállították. E szerint az első hely 1 kor. 20 fill., a második 80 fill., míg a karzat 40 fillér. E kitünő bohócpár méltán megérdemli, hogy látogatásainkkal pártoljunk dícséretes törekvéseiket.

Népesedés. Az 1907. évi március havában 68,163 gyermek született élve a magyar birodalomban, az elhaltak száma pedig 51,182-re rugott, úgy, hogy a természetes szaporodás 16,981-et tett. Az 1906. évi március havi eredményeivel szemben az 1907. évi március kedvezőtlenebb eredménnyel zárult. A születések száma kevesebb 41-gyel, a halálozások pedig 3437-tel növekedett, úgy, hogy a szaporodás száma 3478-al csökkent. Legtöbb születés történt aránylag a Tisza balpartján (ezerre 382), legkevesebb a Duna jobbpartján (307). A halálozás aránya a Tisza balpartján (281) volt a legmagasabb, míg a legkedvezőbb arányszámot e tekintetben a Duna jobbpartja (231) tünteti fel.

— Március havi statisztika. A központi statisztikai hivatal most teszi közzé a március hónapra vonatkozó statisztikai adatokat, amelyekből kiemeljük a következőket:

Kivándorlás. Az utlevéltisztvisztikai adatgyűjtés eredménye szerint a magyar birodalomban márciusban 36,295 utlevelet váltottak, 29,913 at kivándorlási, 6382-ét pedig egyéb célból. Ez utlevelekkel kivándorlásra jogosítottak 33,891, egyéb célból külföldre való utazásra pedig 10,322 egyén, akik között 32,692 férfi és 11,521 nő volt. A kivándorlásra jogosítottak közül 31,454-nek az utlevele Romániába szolt, 781-e Romániába és 410-e Németországba. (Az előző hóban a magyar birodalomban 36,586, az előző év március havában pedig 33,541 utlevelet váltottak. A ki-és visszavándorlási statisztikai adatgyűjtés eredménye szerint a magyar birodalomból március hó folyamán 22,344 egyén vándorolt ki, 21,027 utlevéllel és 1317 utlevél nélkül. E számból Horvát-Szlavonországra esett 2744. A kivándoroltak közül 19,840 ment Amerikába, 869 — tulnyomóan Erdélyből — Romániába és 1027 Németországba. A tengerentútra kivándoroltak közül 10,021-nek utlevele szolt Fiuméra és 8748-e más kikötőkre, azonban tényleg Fiumén át 1389-en mentek ki. Az 1906. év március havához képest a növekedés e hónapban Magyarországon igen erős volt.

Házasságok. Az 1907. év március havában 13,429 pár között házasságot a magyar birodalomban, még pedig 12,758 a szorosabb értelemben vett Magyarországon és 614 Horvát-Szlavonországekban. Az 1906. év március havával összehasonlítva az 1907. évben 7697-el több házasságkötés történt. A kötött 13,429 házasság közül 1593, vagyis 11,8%, volt vegyes. Keresztény-zsidó házasság 45 köttetett e hóban s ezek közül 22-ben a menyasszony, 23-ban pedig a vőlegény tartozott a zsidó felekezethez.

— Villamos színház a nagyerdőn. Suchán Rezső, az Edison villamos színház tulajdonosa engedélyt kapott a városi tanácstól, hogy a Nagyerdőn, a régi kocsolya pályán egy nyári villamos színházat építtessen. — A színház építési munkálatok már javában folynak és még e hó 19-én vasárnap pünkösd órák napján délután tart megnyitók, hol mindkét ünnep napon délutáni kezdelt előadásokat s minden órában új műsor lesz. — A tulajdonos minden áldozatot meghoz, hogy a nagyerdő közönségnek a csekély belépő díjért kellemesen szórakoztató műt szerezzon. A színház egy óriási nagyszabású és a mai kor igényeinek minden ízében megfelelő kényelmes nagy, hívós építvány lesz. — Egész nyáron szentember hó végéig minden vasár- és ünnepnap lesznek benne előadások, mindig új műsossal. Az ünnepi megnyitók előadás teljesen új, remek és gazdag műsossal veszi kezdetét. Helyárak is mesés olcsók, I rendű 50 fillér, II rendű 30 fillér III. rendű 20 fillér. Suchán Rezső a Jótékony négyelet f. hó 26-án vasárnap a nagyerdőn rendezendő néptünnepélyen jótékonycélu előadásokat fog tartani és az egész napi tisztajövedelmének felét a jótékony négyelet pénztárába szolgáltatja. — E helyen értesítjük a nagyerdő közönségét arról is, hogy e nyári színház berendezése és felszerelése miatt a Bathányi-utcai színházban e hó 17. és 18. (pénteken és szombaton) előadások nem tartanak. Suchán igazán megérdemelné, hogy a nagyerdő közönség és ismerősei pártolják, annál is inkább, mivel debreceni adófizető polgár, fiatal kezdő és törekvő ember.

— Tarka szinpad a Bikában. Igazgató: Sarkadi Vilmos. *Műsor:* 1. Nyitány, előadja a Magyar testvérek zenekara. 2. Tarka szinpad-induló Fekete Oskártól. 3. Faragó Dezső, kupa. 4. Décsi Aranka szubrett. 5. Ms. Duvenek modern kontorsionista. 6. Angela Dussy ekszentrick énekesnő. 7. Solti Dezső modern tánc humorista. 8. Dornely Emmy angol énekes-és táncosnő. 9. Szanozett eszrelem, bohózat I felvonásban. 10. Zenezámok. 11. Jukító Toro csoport, japán harcjátékosok. 12. La jolis Doris és Lena Darlin, angol ének-és tánc-kettős. 13. Ricza Giza szubrett. 14. Sarkadi Vilmos humorista. 15. Mr. Keenvoand, az ügyetlen jongleure. 16. Zárulóduó. Szíves pártfogást kér Sarkadi Vilmos, igazgató.